

BAJAI HIRLAP

Társadalmi Hetilap.

Megjelen minden vasárnap reggel.

Szerkesztőség: Városi berház. I. emelet.

Kiadóhivatal: Kazal József könyvnyomdája, hol az előfizetések és hirdetések felvételnek.

Felölös szerkesztő és laptulajdonos:

Dr. Lemberger Ármin.

Előfizetési árak

Égész evre 10 korona, felévre 5 korona, negyedévre 2 korona 50 fillér. — Egyes szám ára 20 fillér.

Hirdetések jutányosan számíttatnak.

Szelsőségek.

Gyenge jellemek tulajdonsága, hogy egy-egy gondolattól, amely lelküket megragadja, amely boldogulásukhoz hozzájárulhat, nem tudnak megszabadulni. Űzik, fűzik gondolataikat, amely mindig a kedvenc thema körül forog, beleélik magukat, szinte bekötik magukat, mint a hernyó a bábba és vigan éldegelnek benne, hívén, hogy itt közelben az Eldorádó, ki sem kell nyújtani érteni kezünk, mert jön felénk röpülve, mint . . . nos mint a sült galamb. De éppen úgy, azaz, sehogy.

A nem régen elmúlt *iparkiallítás* kétségen kívül megmutatta, hogy vannak az ipar terén nemes ágak, rügyek, melyek gondozást érdemelnek. Hiszszük, hogy ezen gondozásban az illetékes tényezők intézkedéseiből részők is lesz. Várva várjuk a jelzett iparfelügyelőt, hogy tapasztalatokat gyűjtendő hozzánk fardjon és felhívja az illetékes tényezőket hol, mit kell tenni.

Azonban nagy hiba volna, ha itt megállapodnánk és azt hinnők, hogy eleget tettünk. Az ipar fejlesztése vitális érdeke városoknak és az államnak egyaránt. Legkivált érdek ez nálunk, ahol első sorban iparunkat kell fejleszteniük, mert a földmívelésre nincs elég talaj. Azonban ne feledjük el, hogy az ipar fejlesztése két fontos tényező szoros együttműködéséből jöhet létre. Úgy áll ugyanis a dolog, hogy ipar nemcsak mindig szebb-jobb és olcsóbb iparcikket kell előállítani, hanem gondoskodni kell piacról is, ahol értékesíteni is lehet.

E lapok hasábjain számtalanszor volt szó a helybeli ipar fejlesztéséről, de mindig és mindenkor együtt az értékesítéssel és azért nem érthetünk egyet azon véleménynyel, amely megelégszik az elsővel a második nélkül. Már pedig jelenlegi helyzetünkben alig lehet szó értékesítésről, mert nincs fogyasztó közönségünk. A vidék el-

szokik tőlünk, részben el is szokott. Szerencsétlen közlekedési viszonyaink olyanok, hogy a bevásárlást nálunk úgyszólván lehetlenné teszik. Telekkönyvi hatóságunk kisebb lett, mert a b.-almási és azon vidékhez tartozó telekkönyvet elvitték tőlünk. Meg nem szünhetünk visszavárni és kérni törvényszékünket, melynek helyben való föllállítása elenyésző költségtöbblettel nagyot lendítene városunkon és az igazságszolgáltatáson is. Végül, amit legelőbb kellett volna fölemlíteni az áthidalás kérdése is itt áll megoldatlanul, ki tudja, mily messze a megvalósulástól? Mindezeket meg nem szününk sürgetni, mert szent meggyőződésünk, hogy csak ezekkel tudunk boldogulni, ezek nélkül pedig majdnem azt mondhatjuk, hogy az „Aussterbe Etat”-on vagyunk.

Nagy erősségünk nekünk ezen a téren *Hegedűs Sándor* keresk. minisztr. úr Ó Excelentiajának Baján tett két kijelentése, melyek szerint látja, hogy nálunk baj van, amelyen segíteni kell és a banketten mondott azon biztatása, hogy ne szünjünk meg igazainkat kérni, értük buzgólkodni és előbb vagy utóbb el fogjuk céljainkat érni. Mi kötelességünknek ismerjük el, hogy a miniszteri kijelentésekhez tartuk magunkat, mert úgy hiszszük, hogy a magyar kormány egyik tagjának kijelentése kell, hogy imponáljon minden magyar embernek. Mi magunk minden erőnkkel törekszünk eme törekvések elérése és megvalósítása felé és csak egyet kérünk: mindenki, aki városunk javait szíven hordozza fogjon velünk kezét és munkálkodjék velünk éppen úgy, amint mi is szívesen segítünk bárkit is, aki ezen czélok elérésén munkálkodik. De ne akarjon senki, megállni egy dolognál és ne higgye senki, hogy a fél munka egész, mert a fél munka semilyen munka és szelsőségek nem győzhetnek, mert komikusak.

M.

Tanítógyűlés.

Öt év lefolyása alatt immár másodszor tiszteleteljünk körünkben a „Bacs-Bodrogh vármegyei községi tanítóegyesület” tagjait, akik városunkban tartották meg f. hó 28-án és 29-én közgyűlésüket. Örömmel fogadjuk őket közénk és hiszszük, ők is örömmel jönnek el. Erre enged következtetnünk az a körülmény, hogy bár 220-an jelentkeztek, 260 személynél többen voltak. Legjobban kitétt magáért Szabadka és Apatin, ahonnan úgyszólván minden tanító eljött.

A gyűlés lefolyásáról a következő részleteket közölhetjük. Kedden reggel 9 órakor a választmány kezdte el munkáját és azt oly lelkiismeretesen végezte, hogy kevés megszakításokkal csak este 10 órakor végezte el. Szerdán reggel 9 óra előtt nagy csoportokban gyülekeztek úgy a vendégek, mint a tanítók, hölgyek és urak.

Midőn elnök az ülést megnyitotta, jelen voltak: *Péterfy Sándor* kir. tan. a magyar tanítószeg atya, az Eötvös-alap és a tanítók háza megerteremtője, *Gráf Nikéz* B. B. vm. tanfelügyelője, városunk képviselőletben *Dr. Hegedűs Aladár* polgármester, *Erdélyi Gyula* főjegyző, *Scheibner Gyula* főkapitány, *Tury Matyás* tiszti ügyész, *Weisz Nándor* és *Szűcs Ferenc* tanácsosok; *Vojnits Dániel* apát plébános, *Szűcs Áron* ev. ref. lelkész, *Grigorievic Milutin* gör. kel. lelkész és még sokan mások. *Molnár Ferenc* elnök a gyűlést a következő szavakkal nyitotta meg:

Mélyen tisztelt Közgyűlés!

Igen tisztelt Uraim és Hölgyeim!

A vármegye tanítószegja mindig ünnepszámba vette közgyűléseinek napjait.

Lelkében mindig egy magasztos, egy ideálisabb érzés kelt számyra, mely betöltötte egész valóját — melylyel fölül emelkedett a köznapiaságon, eszméit rendezte, egyengette; — mintegy lezárta az oktatás évi mérlegét, hogy tiszta képet alkosson magának, hogy szerzett tapasztalatait, újabb eszméit mintegy egymásba lehelte: hogy államalkotó hivatását minél tökéletesebben, minél nagyobb öntudattal, szakszerűen betölthesse.

A vármegye tanítószegja mindig ünnepet ült a multban, ünnepet ül ma is, hogy megmutassa: hogy hivatása iránti szeretete csak fokozódik, munkássága nem lankad; hogy lelkében a tetterős munkakedv új ösvények után kutat és keres és hogy szívében ott él az ember-szeretet érzetének isteni szikrája, mely a nemes-

TÁRCZA.

Válasz, a „Bajai Hirlap”-ban megjelent „Csevegésre.”

— A „BAJAI HIRLAP” eredeti tárczája. —

Azt hiszem nem én vagyok az első és egyetlen, aki a maga szeretetreméltó csevegésére, akár levélileg, akár pedig — uti figura docet — nyilvánosan válaszol.

Szeretem mindenben az egyeust, az őszintét; ha fővárosi barátja a convenczionális bizelgések helyett, nyílt kritikával kimondja, hogy alakjai lehetetlenek, úgy *fellépését* helyeslem, ha igazat nem is adok neki.

A maga alakjai nem lehetetlenek.

Ha hibának volna nevezhető a tulságos idealizmus, úgy csak ez a körülmény tenné őket lehetlenné, a tulságos idealizmus azonban nem hiba.

Az illető egyén romlatlan lelkületének, családoktól ment, rózsaszínű himporát viszi az irásába, — úgy festi az alakjait, ahogy magában átéli azoknak a situációit.

És ez az igazi! Ha Ön mint maga is bevallja, a melanolismusz felé hajlik úgy tárczáiban is ez a hang jut érvényre. Higgye el bizonyos affectáltság vonulna ama dolgozataim keresztül, amelyeket nem a lelke és szíve sugallatára írta. A laikus olvasó persze nem veszi észre, de a sokat olvasott lélek látja, a realizmus sötétebb fátolyán keresztül is, lelkének azt a csillogó idealizmusát, amit a ezinismus hangja alá rejtene.

A valódi igazság ugyan a naturalizmus, de az író souverain ur, olyannak festi alakjait

amilyennek akarja, — jöllehet azért saját egyéniségét oltja belejük.

És ez adja meg a dolgozatoknak értékét. Mert nem létezik az a thema, a mi kidolgozva ne lenne. Azért mégis, ha két egyentől olvasnánk ugyanazt a themát, kevés egyforma vonást találnánk benne; mindenki a saját felfogása szerint rajzolja alakjait, a saját lelki világát tükrözötti vissza a szereplőnek jelleme. Az írásban amny az igazság, ahány az író. Az író ép úgy mint a művész, megérti, beleéli magát, a megrajzolt situációkba, és ez adja meg egyéniségének értékét és érdekességét.

Vannak ugyan itt is posolások ép úgy mint a színpadon, de ezeken rögtön megérezzük a természetellenesnek affectált izét.

Nekünk — diletáns íróknak — akik inkább csak a saját gyönyörőségünkre írunk, szabadabb terünk van az irodalomban, mint a professzionista íróknak — akinek arra kell törekednie, hogy a a publikumnak tessenek. Mert a publikum, a kritika adják meg neki a létjogosultságot. Ha azt akarják, hogy megértsek őket, haladniok kell a korszellemmel; ha azt akarják, hogy megszeressék őket, alkalmazkodniok kell a többséghez, aki tulteszi magát ezeken a korlátokon, aki fantáziájának merész csapongásával megdönti a gyarló hiúság convenczionális hazugságait és rideg valóságában állítja elénk az *igazságot*, azt ép úgy mint az életben az őszinteséget, — nem szeretjük hallani; mert hiúk vagyunk mindannyian, és ha heismertjük is hibáinkat, nem szeretjük, ha ránk olvassák.

A realizmus korszakát éljük. Mindenben, mindenhol az érdek jut tulsulyra, az idealizmus rózsaszínű világát háttérbe szorítja a szürke próza.

Nagyon kevés lélek az, aki e rideg, sivárvilágban élve, a mindennapi életből ki tudja lopni

az értékeset, a nemeset, a szépet, a jót; aki az életet, állandóan, minden körülmények között nemesen fogja fel.

Őn is ama ritka egyének közé tartozik, kinek fogékony lelke csak a szépet, a jót látja meg mindenben.

Kedves egyéniségének ez az idealizmusa — amely a mai felfogás szerint — lehetlenné tenné alakjait.

Ápolja lelkének ezt az értékes és oly ritka virágát!

Eljön az az idő — bármily kiméletlenül hangozzék is, — amidőn az emberismeret, a tapasztalat, megtépi, besározza lelkének ezt a gyöngéd virágát, — ám esirájával kiölni nem tudja soha.

Mert vannak lelkek, kik eltűk végeig a legnagyobb idealisták, — Az is igaz, hogy ezek a legszerencsétlenebb emberek.

A csalódás — aminek mindenki ki van téve — kettős mertékben fáj és sokáig, nagyon sokáig tart, amíg a megtéprott, besároztott illusiok lelke ártatlanságától megtisztulva, a régi aranyos glóriával veszik ismét körül.

De hogy azok az illusiok, ezek után ismétlten a régi aranyos fényvel ragyogjanak, és gyöngéd finom lelkületét boldogító melegséggel vegyék ismét körül, — ahoz igazán csak olyan idealizmus szükséges, mint a magáé, — ahogy magát írásából megítéli tudom.

Burkolja alakjait ezentul is az idealizmus puha, esülőgő fátolyába, — mert durva prózával lépten-nyomon találkozhatunk.

„Collegialis” üdvözléttel

W. Edith.

nek, a szépnek, az igaznak érintésére lángra lobban, hogy átható fényével bevilágítsa cseljához vezető utját; érezhetően szeretetének meletét és agra munkásságának termékenyítő hatását.

A tanító testületeknek hivatása, cseljüknak, törekvésüknél kerete körvonalozva, sőt teljesen határolva van. Az a 273 egyesület, mely a szigorú önképzés mellett, a nemzeti népoktatás szolgálatában a kulturális mozgalmaknak rendszeres fejlesztésével, oly tömör egységet ért el; a kibontakozásnak sok oldalú akadályai között társadalmi hivatását ma már a legtisztább látékban tárja elénk; és mi, a kik negyed század óta, úgyszólván bölcsőjénél ringattuk a szabad eszmék szolgálatába állott egyesületi működést, örömmel látjuk, hogy a tanítóegyesületek kulturális jelentősége felül állam és egyház, társadalom és család tiszta fogalommal és ítélettel bírnak és hogy most már a tényezőket nem csak felette, hanem mellette és vele egyengetjük az elemi oktatásügynek nagy jelentőségű kérdéseit, — de, egyengetik egyszerűen a tanítóknak ezen kérdésekkel teljesen összefüggő társadalmi és személyi — sőt, a mit még az 1884-ik évi országos képviselői tanító ülés meg nem érthetett, anyagi ügyeit is!

Nagy jelentőségű mt. Kögyülés az irányadó köröknek és a társadalom felfogásának ezen örvendéses fordulata! Nagy jelentőségű és lelelemelő mozzanat az, hogy, a mikor a magyar tanítói kar, mondhatni tisztán önmerejéből, melő tisztességgel emelkedik mindinkább fölébe, munkájának megkönyvitésére, gondjainak elosztására a társadalom kinyújtja segítő karját, hogy megfelelje a terhet, de egyszerűen, hogy részese legyen annak a boldogító örömnél, mely a magyar állam teljes kiépítésében, a nemzet consolidációjának munkájában a vele foglalkozóknak osztályrésztül jut.

Egy nemzet consolidációjának munkája! — milyen magasztos, mily nemes, de — milyen nehéz, felelősségteljes, boldogító eszme!

Kiemelni egy népet többé már meg nem állható, tarthatatlan százados szokásaiból és ugyan- egyen nép egyeniségének természetéből fakadó és azzal teljesen összhangban álló új világnézetnek nyitni meg útját, ugy, hogy a nemzetnek ősi karaktere, a fajtartás oszlóncának zománca le ne hulljon, sőt meg se is érintessék — valóban nehéz lélektani munka. És mi érezzük a magyar nemzet eme törekvésének, újja-alakulásának folyamatából ránk eső, nekünk utalt munkának, talán mondhatjuk kötelességnek nyulát. Érezzük és tudjuk, hogy az iskolának bármilyen jelentéktelenség lát- szó szerepök jutott is ki osztályrésztül, — a nemzetnek zóme, a munkás-osztály millióinak erkölcsi és szellemi érdeke, fölünk — ott nyeri alapját, ott idomul át lélekének összes tartalma, gondolkozása, jelleme, életvalósága, hazafisága.

Bizonyára ezen magasztos hivatás tudata és az ebből eredő kötelességérzetnek nemes ingere ösztönözte önöket mt. kartársaimat arra, hogy a mai kögyülésünkben ily imponzus számban újból összesereglették, hogy a magunk elé tűzött feladatot, negyedszázados munkásságunk örökségét, tovább ápoljuk, fejlesztjük! — Isten hozta önöket mt. Hölgyeim és Uraim! Legyenek üdvözölve egyenkint és összesen.

A mai napra kitűzött tárgyszorozatból örömmel constatalhatom, hogy eltekintve a szervezeti intézkedésektől, a kögyülési tételnek mindegyike az iskola beléletével, tehát szorosán a népoktatás kérdéseivel foglalkozik. Az *érváráo vizsgálatoknak reformja* bizonyára közelebb viszi a szaktanfelügyelet kérdését; az ellenőrzés megszűnik személyi vonatkozásává lenni, megőrizi a tanítót az illetéktelen bíralattól, de más tekintetben a gyakoribb és következetesebb ellenőrzéssel az oktatás intenzívitásának állunk szolgálatába. A második a tanulók szórakozottságának kérdése igazolni látszik a lélektani alapon nyugvó oktatás szükségesség voltát, nagy jelentőségű; igazolni látszik azt, hogy a tanítóképzésnek sulypontja a gyakorlati logika, a tanító-növendékek lelki tehetségének minél tökéletesebb kiképzetése, önállósítása; — igazolni látszik azt, hogy ha az elemi oktatás nem veszi számításba a gyermek lelki állapotát, ha a tanítás nem indul ki a gyermek individualitásából, a tanító merő ellentétbe keveredik és egészen ellentétes érzelmek bontakoznak ki a gyermek lelki világából.

De nagy a mi örömrünk mt. kögyülés azért is, mert ugyancsak a mai kögyülési programmba felvett szervezeti kérdésekkel, különösen a szakosztályok szervezetének kérdésével egy rég óhajtott egyesületi működésünkre bizonyára pezsgőbb életet biztosító kívánatnak vélünk eleget tenni. A szakosztályoknak szervezésével a partikuláris működés jogos kielégítést nyervén: erő összetételünk csak tömörülni fog, munkásságunk beltartalma pedig a szakszerűség teljes jellegét ölti magára. — — —

A megnyitó után *Péterfy Sándor* kir. tan. állott fel szólásra, kit riadó táppsal fogadtak. Legelőbb is a bácskai tanítókat köszöntötte mint a collegialis összetartás mintaképeit; majd rátért az Eötvös alapra és a Tanítók Házára, és ezeknek istapólasát költötte a jelenlevők lelkére, mint amely tere a bácskaiak amugy is uttörők. Üdvözli a

tanfelügyelőt, a tanítóképző igazgató tanácsát, igazgatóját és tanári karát. Ezután *Noroszel János* zentai tanító a járáskörök évi jelentéseit olvasta föl, amelyet tudomásul vettek. *Zatskó Alajos* zombori tanító az érváráo vizsgákról értekezett. Határozati javaslatot amelynek leglényegesebb pontjai, hogy a vizsga nem szolgálhat mértékül a tanító pedagógiai képzettségére és hogy a vizsga első sorban ünnep, egyhangulag elfogadták. *Szűcs Imre* zentai tanító a tanulók szórakozottságát tárgyalta. Hozzá szólott *Péterfy Sándor*, aki a magyar nyelv buvárlatát ajánlotta a tanítók figyelmébe, míg *Scherer Sándor* tkép. igazg. a kérdést tudományosan fejtegette. *Guresán István* dolgozatát a tanterv kérdéséről *Ispánovics Mátys* szabadkai tanító olvasta föl.

Nagel Sándor elvi megjegyzése után a javított határozati javaslat elfogadtatott. Az összes értekezőknek jegyzőkönyvi köszönetet szavaztak. Ezek után az egylet házi ügyeit, alapszabály módosításait, költségvetését stb. tárgyalták. A jövő évi gyűlés helyére nevezve az előkéség pleinpouvoir-t kapott Újvidék, Titel és Szabadkára nézve. A tisztújítás során a régi tisztviselők egyhangulag újra megválasztattak.

Délután társas-ebédre gyűltek össze a tanítók és városunk előkelőségének egy része. Derűs kedvvel foglaltak helyet az asztalok körül, mert bár városunk bőkezűsége folytán délelőtt villásreggeliben volt részük, mégis kimerültek a mintegy öt órai tanácskozás alatt. A tószokt arja műmarabb megindult. Legelőbb *Mobnár Ferencz* előnök a következő felkőszöntőt mondta a királyra, amelyet álva hallgattak meg.

Mélyen tisztelt Hölgyeim és Uraim!

A magyar királyság 900-as évfordulójának örömetől áthatva, hódolattaljesz érzelmekkel fordulunk ma mi is Főlséges Urunk, apostoli Királyunk 70-ik születésének alkalmából legmagasabb személyéhez és nálaímában buzduljon fel lelkünk a Királyok Királyának Trónja számolyához! *hála- imában azért* a bőséges kegyelemért, melylyel az egek Ura a magyar nemzetet elhalmozza jóságos Királyunk életének ilyenét kedvező elintézéséért!

Hálattal imában azért, hogy a magyar népoktatás dicső uralkodóknak jogára alatt a legszabadelvűbb irányban fejlődik a magyar nemzetnek és ezredéves alkotmányának megszilárdítására; *hála- imában azért* a jóságos szeretetért, a melyben Főlséges Urunk minden hűségés alattvalóját részesíti.

„Istenben vetett erős hit; — rendíthetetlen hazaszeretet, soha meg nem ingó királyhűség, és a nemzeti népoktatásnak igazi szerete” hatja ma át a magyar tanítósgot. Ezen magasztos érzelmek adják ajkamra ezen ünnepélyes pillanatban a buzgó fohaszt: Isten tartsa, Isten óvja a magyar nemzet eszméjének legfenségesebb kultuszát Főlséges Urunkat a magyar Király!

Erős Jakab igazgató *Wlassics Gyula* közokt. min. úr Ó Exc.-ra, *Meznerics Ferencz* szabadkai igazgató Baja városára, *Erdélyi Gyula* főjegyző az egylette őrítette poharát, *Scherer Sándor* tkép. igazgató a lelkeszi kart, *Vajmics Daniel* apát plébanos *Mobnár* elnököt, *Mihalitska István* Gräff tanfelügyelőt, *Gräff Dr. Hegedus Aladar* polgármestert, *Nagel Sándor* tanár *Péterfy Sándor*at, aki viszont a nőket eltekintve, Itak meg *Pisztora József* öbesséi igazgató a vendégeknek, *Noroszel János* *Schmausz Endre* főispánra és *Bakody Márton* az egyetértésre.

Mar felőt volt, amikor asztalt bontottak, hogy a lökerte vonuljanak, ahol Eckert István volt a szeretetreméltó házigazda. Este fényes táncmulatság zárta be a gyűlést, amely óhajjuk, hazzon minél dusabb hasznót ugy a tanítóknak, mint az iskolának és így hazánknek.

L. M.

Helybeli és vidéki hírek.

A király a nemzethez. Ó Főlsége a Király 70-ik születésnapja alkalmából a szeretett tanujelei oly imponzus módon nyilvánultak meg országszerete, hogy a király indítavta érezte magát az alábbi meleghangu, atyai kegyességtől sugárzó kéziratot intézni Szell miniszterelnökhöz: Kedves Szell! Hetvenedik születésnapom alkalmából a magyar korona országának összes lakosságától oly számos szerenese és üdvökvánat érkezett hozzám és a hűség is oly sokféle alakban nyilvánult, hogy a Személyem iránt való általános ragaszkodás lélekemelő módon nyert kifejezést. Mélyen, meghatóan utasítom Önt, hogy legmelegebb és legbensőbb köszönetemet, mely még a legtávolabbi kunyhóba is eljusson, országszerete hirdesse. Tudják meg Magyarországon népei, hogy érzemet javuknak szenteltem, hogy boldognak érem Magamat jöletüket előmozdítani, hogy a hűség, hazafiaság és kölesönös bizalomban látom azokat az erős támaszokat, melyeken a haza jövője nyugszik. A mindenható Isten áldja meg és oltalmazza azt a kapesot, mely Engemet nepeimmel önszeköt. Kelt Ischiben, 1900. évi augusztus hónap 19-én. *Ferencz József* s. k. *Szell Kálmán* s. k.

Búcsúba bantett. A *Dr. Magoy* Sándor kir. ítélő táblái bíró tiszteletére hetfőn a „Casino” helyiségekben rendezett búcsúestély igen kedélyes hangulatban folyt le. Mondanunk sem kell, hogy

számos felkőszöntő hangzott el, tanuskodvány arról a szeretetről, melylyel a körünyből távozó bíró úr mindenütt találkozott. A bíróság részéről *Dr. Hetényi Pál* kir. albiró, az ügyvéd kar részéről pedig *Dr. Klénócz György* köszöntötték fel a távozót, *Széles Aron* ev. lelkész mint lelki hívet bucsuztatta, *Baky Gedeon* ev. lelkész *Szutrély* Lipót és *Vajmics Daniel* urakra, mint kik az ünnepeket itt tartózkodását kellemessé tették, emelte poharát, *Dr. Ladányi Mór* *Baky Gedeon* urra, *Szutrély* Lipót az ünnepekre, végül *Tury Mátys* ugyanarra mondott felkőszöntőt.

Törvényhatóságai kögyülés. Baja város törvényhatóságai bizottsága folyó évi szeptember hó 4-én, délután 3 órakor, rendszerinti kögyülést tart

Kinevezés. *Majlátyi Géza* piarista tanárjelölt, városunk szűlőtte — ki nem régen tette le a budapesti tudomány egyetemén a tanári vizsgát — kineveztetett a podolini (Szepes megye) piarista főgymnasiumhoz tanárrá.

Magyarosodunk. A m. kir. Belügyminiszterium által kibocsátott statisztikai kimutatás szerint a folyó év első felében *Baján* 12 névmagyarosítás történt; városunk a magyarosodás tere a vidéki városok és községek között a hetedik helyen áll.

Halálozás. *Donáth* Frida k. a. f. hó 25-én ifju életének 25-ik évében elhunyt. Apátlan, anyátlan árva volt, idegenből jött el hozzánk, hogy egyik nagynénjénél *őzv. Friedmann* Samuné házában feltalálja a fájdalmasan nélkülözött szűlőt otthon szeretetének melegségét. Nem sokáig élvezhette szerető nagynénje gondozását, mert szervi szivbaja csakhamar elszőlította őt az élok sorából. Hétfőn temették, barátai és ismerősei öszintén megkönyöztek a fiatal leány életének tragédiáját.

Lóverseny Szabadkán. A szabadkai lóverseny egyesület mult vasárnap tartotta érdekes lóversenyét, a melyen a városunkban állomásozó honvédszázad osztlai tisztjei közül is néhányan részt vettek. Az *eladó versenyben* (Táv. 1200 m. díj az elsőnek 200 korona) elsőnek *Samarjay* Geza honvéd század hadnagy érkezett be *Dobó István* Kaczer lován. *Horthy Jenő* óvást emelt ugyan *Samarjay* ellen, ki állítólag lovát keresztelte és az indítás ellen, de a versenybírósg az óvást elvetette. Ez alkalommal baleset is történt, amennyiben *Kabdebő József* honvéd század főhadnagy lováról lebukott és jelentéktelen sérüléseket szenvedett.

Ezred verseny. A Szabadkán őszpontosított m. kir. 4-ik honvédszázad ezred tisztikara ma délután 3 órakor Szabadkán ezredversenyt rendez, melyen a mi tisztikarunk is tekintélyes számmal részt vesz. A versenybizottság tagjai: *Hoffmann* Lipót őrnagy és *Mannock* Patrik százados, indító *Cornides* Sándor főhadn., pálya-felügy. *Schmitzler* Károly százados. I. A *gátversenyben* részt vesznek: *Br. Podmaniczky* Endre százados, *Schmitzler* Károly százados, *Cornides* Sándor főhadnagy. II. Az *akadály versenyben*: (Táv. 3000 m.) *Hoffmann* Lipót őrnagy 2 lóval, *Br. Zech* Colbert százados, *Mannock* Patrik százados 2 lóval, *Br. Podmaniczky* Endre százados 2 lóval, *Schmitzler* Károly százados, *Lukács* István, *Szaplonczay* Pál, *Nedeczky* Gedeon és *Kabdebő* József főhadnagyk és *Samarjay* Géza hadnagy. IV. *Akadály versenyben*: (Táv. 3000 m.) *Lukács* István, *Nedeczky* Gedeon és *Kabdebő* József főhadnagyk és *Samarjay* Géza hadnagy. VI. *Akadály versenyben*: (Táv. 3800 m.) *Hoffmann* Lipót őrnagy 2 lóval, *Br. Zech* Colbert százados és *Br. Podmaniczky* Endre százados 2 lóval.

Kegyés alapítványok. A jötekonyságáról és nemes szivéről városzerte ismert néh. *Schön M. B.* úr emléktét jötekonny alapítványokkal tette felejthetelenné. Mint értesülünk a helybeli izr. hitközségnek 3000 koronás alapítványt hagyományozott azon czélból, hogy ezen összeg kamatai évente szegény elemi iskolás gyermekek között szétosztassanak, az izr. négyeletnek 600 koronát, az izr. kórháznak 400 koronát, a városi árvaház alapjára pedig szintén 400 koronát hagyott.

Népfelkelők jelentkezése. A szabadkai 17-ik népfelkelő parancsnokság tudatja, hogy október 12-én az 1867—1865, október 13-án az 1864—1862, október 15-én az 1861—1859, október 16-án az 1858. években született népfelkelők és idegenek idősziaki jelentkezése fog megtartatni a városi székház épületében

Dalárda Bács-Almásan. *Spielvogel* Rezső kántortanító kezdeményezésére mozgalom indult meg B. Almásan aziránt, hogy a mükedvelők körében dalárda alakítsassék. — Bizony-bizony leföznek a b.-almásiak!

Elütötte a vonat. *Pezaerenta Kálmán* bajai illetőségű 22 éves cipészsegént ma hó 28-án este a vasuti pályatesten a Fecke-ntezából a szegedi-utra igyekezett. Minden valószínűség szerint régi szivbaja elfogta, ugy hogy összeesett és a 9 órai vonat elütötte. A málházók szulyosan megsebesülve találtak és szállították a kórházba, ahol 30-án este meghalt. Tegnap, szept. 1-én boncolták föl.

Rendőrsegünk iránt elősmeréselt adóznunk azon derek tényvert, hogy Marosi Jakab bazárjának kirakatából eltávolította azon levelező lapokat,

melyek minden jóérzésű embernel közmegbotránkozást idéztek elő. Ideje volt, hogy az iskolai beiratkozásra önzőül szülők aggódalma egyvel kevesebb legyen. — (Beküldetett.)

A lókerthen a szokásos táncmulatság és díjtekvés, ma megtartatik.

Az öngyilkos levele. Mayer István bajai születésű újvidéki pénzügyi fővigyázó kedden délelőtt 11 órakor szolgálati fegyverével agyonlőtte magát. Az öngyilkos fővigyázó Újvidékről a „Baeska” szerkesztőségéhez levelet intézett, a melyben elmondja, hogy legközebb e lapnak is alkalma lesz róla „szenzációs hírt adni. Leveleiben elmondja, hogy a szerelmen fogja sirba vinni, mert reménytelenül szeret. A levelet, mely teljesen zavaró gondolkozást árukt el, a papirkosárba dobták. Másnap érkezett azután a hír, hogy a levélíró csakugyan öngyilkos lett és így a levélben foglalt azon állítása, hogy róla hírt fognak adni, beteljesedett.

Nagy tűz. F. hó 1-én este fél 8 órakor tűz-láma riasztotta fel városunkat. A lakosság rögtön az utcákon termett és sietett a Mészáros-féle házhoz, amelyben Marosi Lipót üvegesnek nagy raktára égett, messzire bevilágítván a sok égő szalma, amiben az áru csomagolva van, a védeket. A tűzoltók derekasan hozzáláttak a munkához, de amidőn a sorokat írjuk, még nagyon kétséges, megtudják-e óvni a Grünwald és Sárdi-féle házakat, amelyek nagy veszélyben vannak.

Talált hulla. Kovács Antonia béregi lakosnő libáit akarta kihajtani az erdőből, a mikor Tomasz Jakab ottani lakosnak feloszlásnak indult hulláját találta meg az erdőmelléti árok partján. A hullán semmiféle külsőrszak nem volt feltalálható. Dr. Simonovits Antal szántóvái orvos megjelent a helyszínen és megállapította, hogy a 76 éves ember mellbeteg volt és valószínűleg a faesomó, amit az erdőből vállán hazavinnie akart, nehéz volt és leült a partra pihenni, a hol szívszélhűdés érte.

Iskolai értesítő. A bajai magy. kir. áll. tanítóképző intézet XXX. értesítője. Közli: Scherer Sándor. Mint minden esztendőben, úgy az idén is a vakáció végén jelent meg az áll. tanítóképző értesítője jó vaskos kötetben. Bevezetésül az intézet szervezeti-, rendtartási-, tanulmányi- és fegyelmi szabályzatát közli 47 oldalon. Utána az igazgató jelentése következik az iskola-évről, a tanári kar névsora, a növendékek névsora és a statisztika. Böven számol be a folyó év nyarán tartott továbbképző-tanfolyamról és mindarról ami az intézettel kapcsolatosan történt. Az egész kötet tanúságot tesz a nagy buzgóságról, amelyet a tanárok kifejtének és amelynek következménye, hogy a helybeli képzőből derék ügybuzgó- és ami a fő, hazafias tanítók kerülnek az életbe. L.

Mérgezés. Egy fiatal asszonyt vitték be a szabadkai kórházba, aki még pénteken gyufa-öldattal megmérgezte magát s azóta a szenvedések egész kálváriáját élte keresztül. A farsangban esküdött örök hűséget Vujkovic-Zámics Alajos vámtelki földmives feleségének. A férj azonban nem szerette feleségét, került a házat és csak akkor volt otthon, mikor a városban időzött, ahol anyja tartózkodik. Az asszony még f. hó 17-én bejött anyjához a városba és elkeseredésében gyufaöldattal ivott, mely azonban nem ölte meg. Azóta szenved, kínlódik borzasztó módon. Anyja, aki tudott a dolgról, nem hívott orvost, attól való felelőben, hogy megtudják az esetet; ma megis rászánta magát és orvost hivatott; aki azonnal jelentést tett.

Nagy gabonátűz. Ungár Lajos ó-moróvéczi földbirtokos tanyáján nagy tűz pusztított a napokban. A esélőgép kéményéből kipattant szikrák meggyújtották a kazalban levő búzát és szalmát, a melynek nagy része leégett. A kár körülbelül 4000 korona, mely megterül mert biztosítva volt.

A budapesti „Mensa Academica Egyesület” az 1900—1901. tanév I. felére a következő pályázatot hirdeti: 1. Az egyesület választmánya által betöltendő mintegy 100 ingyenes, illetve fel-díjas ebédsegyélyre. E helyekre csak tudomány-egyetemi hallgatók pályázhatnak. A kérvény az elnökséghez czímezendő. 2. Bojár gróf Vigyázó Sándor es. és kir. kamarás úr ó Meltósága által betöltendő három ingyenes ebéd- és vacsorasegyélyre. A kérvények az alapítványozóhoz czímezendők. E helyekre csak keresztény, tudomány-egyetemi hallgatók pályázhatnak. 3. Budapest székes főváros tanácsa által betöltendő hat, továbbá Háromszék, Torontál, Trenesén és Ung vármegyék. — Pozsony, Szabadka és Szatmár-Németi sz. kir. városok alispánja ill. polgármestere által betöltendő egy-egy ingyenes ebéd- és vacsorasegyélyre. E kérvények az illető törvényhatósághoz czímezendők egy-egy ingyenes ebéd- és vacsorasegyélyre. E kérvények az illető törvényhatóságokhoz czímezendők, az illetékesek világos fel-ütitelésevel, a mennyiben ezen alapítványi helyekre első sorban csak az oda illetékesek tart-hatnak igényt. E helyekre tudomány- és műgye-temi hallgatók pályázhatnak. Mindezen bélyeg-telek kérvényekhez melléklendő: a) index v. index-másolat (első éveseknél erettség bizonyítvány), b) a részletekre is kiterjedő szegénységi bizonyít-vány. A kérvények (az alapítványos helyekre is) az egyesület hivatalos helyiségében (IV., Molnar-utca 11. sz.) adandók be. A 2. és 3. alatti kérvények beadási határideje szept. 12. az 1. alattiaké szept. 20. Budapesten, 1900. Nagy-Boldogasszony napján. Az Elnökség.

Szerkesztői üzenet.

W. E. Csakugyan eltalálta, hogy ki rejtőzik „Idem” álcája alatt. Örülök annak a lelki barátságának, amit lapom hasábjain kötöttek.

KÖSZÖNETNYILVÁNÍTÁS.

Istenben boldogult férjem, illetve édes atyánk elhalálása alkalmából annyian kerestek fel megvizsgáló részvétük tanúleivel, hogy mindegyiknek külön-külön köszönetet mondani képtelenek vagyunk.

Fogadják tehát úgy az egyesek, mint a helybeli testületek és hatóságok, különösen Baja város törvényhatósága az irányunkban tanúsított részvétükért há-lás köszönetünket.

Baján, 1900. évi aug. hó 31-én.

özv. SCHÖN M. B.-né és
gyászoló gyermekei.

SCHMIDT MÁRTON FIAI

gépgyár és raktár.

BAJA, KASZÁRNIA-UTCZA 6 SZÁM.

Ajánlják a bajai kiállításon az első díjjal kitüntetett egyszerű és kettős szorítású és folytonosan működő

Mabille

borsajtókat

és az elismert jóműködésű

szöllőzuzó gépeiket.

Továbbá ajánlják a régi egyszerű szorító csavar készlet helyett a kettős működésű Mabille szorító csavar alkalmazását, mely átalakítás a régi csavar beküldése után eszközölhető.

Van szerencsém az igen tisztelt hölgy közönséggel tudatni, hogy helyben a Fischer Sámuel-féle bérpalotában 1-ső emelet 1-ső ajtó alatti lakásomban

női divat-termet

nyitottam. Törekedni fogok, hogy a bizalmukkal engem szerencsétlítő hölgyeket minden tekintetben kielégíthessem.

Kérem a nagyérdemű hölgyek szíves pártfogását.

Kiváló tisztelettel

Grosz Gyuláné.

3576. szám.

t. k. 1900.

HIRDETMÉNY.

Tataháza községnek telekkönyvi betétei az 1886: XXIX., az 1889: XXXVIII. és az 1891: XVI. t.-cikk értelmében elkészítettvén és a nyilvánosságnak átadtván, ez azzal a felszólítással tétetik közzé:

1. hogy mindazok, kik az 1886: XXIX. t.-cikk 15. és 17. §-ai alapján — ideértve e §-oknak az 1889: XXXVIII. t.-cikk 5. és 6. §-aiban és az 1891: XVI. t.-cikk 15. §. a) pontjában foglalt kiegészítéseit is — valamint az 1889: t.-cikk 7. §-a és az 1891: XVI. t.-cikk 15. b) pontja alapján eszközölt bejegyzések érvénytelenségét kimutathatják, e végből törlési kereseteket, azok pedig, akik valamely teherátvitelnek az 1886: XXIX. t.-cikk 22. §-a, illetve az 1889: XXXVIII. t.-cikk 15. §-a alapján való mellőzését megtámadni kívánják, e végből keresetüket hat hónap alatt, vagyis az 1901. évi márczius hó 15-ik napjáig bezárólag a telekkönyvi hatósághoz nyújtsák be, mert az ezen meg nem hosszabbítható záros határidő eltelté után indított törlési kereset annak a harmadik személynek, aki időközben nyilvánkönyvi jogot szerzett, hátrányára nem szolgálhat;

2. hogy mindazok, akik az 1886: XXIX. t.-cikk 16. és 18. §-ainak eseteiben — ideértve az utóbbi §-nak az 1889: XXXVIII. t.-cz. 5. és 6. §-aiban foglalt kiegészítéseit is — a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzése ellenében ellentmondással élni kívánnak, írásbeli ellentmondásukat hat hónap alatt, vagyis 1901. évi márczius hó 15 napjáig bezárólag a telekkönyvi hatósághoz benyújtsák, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő letelte után ellentmondásuk többé figyelembe vétetni nem fog;

3. hogy mindazok, akik az 1. és 2. pontban körülírt eseteken kívül a betétek tartalma által előbb nyert nyilvánkönyvi jogait bármily irányban sértve vélik, — ide értve azokat is, akik a tulajdonjog arányának az 1889: XXXVIII. t.-czik 16. §-a alapján történt bejegyzését sérelmesnek találják, e tekintetben felszólalásukat tartalmazó kérvényeket a telekkönyvi hatósághoz hat hónap alatt, vagyis 1901. évi márczius hó 15-ik napjáig bezárólag nyújtsák be, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő elmulta után a betétek tartalmát csak a törvény rendes útján és csak az időközben nyilvánkönyvi jogokat szerzett harmadik személyek jogainak sérelme nélkül támadhatják meg.

Egyuttal figyelmeztetnek azok a felek, akik a betétek szerkesztésére kiküldött bizottságnak eredeti okiratokat adtak át, hogy a menniben azokhoz egyszersmind egyszerű másolatokat is csatoltak, vagy ilyeneket pótlólag benyújtanak, az eredetieket a telekkönyvi hatóságnál átvehetik.

A bács-almási kir. jbiróság, mint telekkönyvi hatóság 1900. évi augusztus hó 24.

FICZERE, kir. albiró.

HIRDETÉS.

A Provália utcában levő, 4 szobából 2 konyhából álló és szép rendezett kerttel bíró

SAROK HÁZAM

szabad kézből eladó, illetve bérbe adandó és azonnal biztokba vehető. **KOCH ARMIN.**

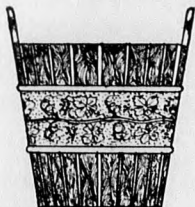
ALAPITTATOTT 1862. **SCHNETZER ERNŐ** ALA PITTATOT 1862.

ÜVEG-, PORCELLAN-, KÖEDÉNY-, LAMPA-, KÉPKERET- ÉS TABLAÜVEG-KERESKEDÉSE
BAJÁN.

Ajánlja légmentesen záró befőttes üvegeket gyári árakon.

Fehér, színes és jegecsez üvegből.

Minden háztartásban nélkülözhetetlen.

SZŐLLŐMOSÓ.

Minden közönséges befőttes- és uborkás üvegek legolcsóbb áron kaphatók.

Olcso ára k!

Olcso ára k!

Kérem tessék elolvasni!

Mondanom sem kell, hogy a légy, mely minden helyen megfordul, még ételünkbe is beletalalodik, ezt egy gazdasszonynak sem szabad tűrni, ezért az ételt le kell borítani, de csak a

sodrony ételborítóval,

mely nálam 8 féle nagyságban és különböző színekben a következő árakon kapható:

c/m.	18	22	24	26	28	30	32
fill.	40	50	60	70	80	100	120

de ezzel még nem tettünk eleget, mert a legyet ártalmatlanná kell tennünk, és ezt legegyszerűbben csak a

sodrony légyfogóval

érhetjük el, melybe egy darabka czukrot vagy gyümölcsöt helyezünk, mi által a legyek naponként ezrével pusztíthatók. — Egy ily sodrony-légyfogó ára 1 korona 20 fillér.

Egyszermind ajánlom fölülmulhatlan erős és olcsó

sodrony ágy- betéteimet,

melynek ára csak 8 korona, ezt kell, hogy a legszegényebb ember is megszerezze, egyrészt olcsóságánál fogva, másrészt pedig egészségi szempontból, mert ezáltal a szalma kellemetlen és egészségtelen kigőzölgésétől, valamint a férgek elszaporodásától megóv bennünket. Az ágy belvilágának mérete hozzám való beküldése után 1 nap alatt a legpontosabban elkészítettik.

ruganyos kocsiüléseket

SODRONY LÁBTÖRLÖKET

(fekete v. rezesített) nagyság szerint és a következő árakban:

c/m	30-50	30-60	30-70	40-70
fill.	110	130	150	200

(kerites) kokusrost betéttel 30-40 fillér több.

Elvállalok mindenféle sodrony fonatokat, kertek, szőlők, és udvarok bekerítését, kavics-kosarak, áthányó rosták föld és kavicsnak, ökörszajkosarak, méhész fűkötők, baromfi ketrecek s minden e szakmába vágó munkák olcsón, jól és a legrövidebb idő alatt szállíttatnak.

ifj. UTRY PÁL, BAJÁN.

20% engedményt kap mindenki.

GUMMI

és hahólyag, az egyedüli legbiztosabb, legmegbízhatóbb és teljesen ártalmatlan, gyorsan és könnyen alkalmazható **óvszer** férfiak és nők részére. Ára tuczonként eredeti párisi minőségben frt 1.-, 2.-, 3.-, 4.-, 5.-, 6.-, 7.- és frt 8.-. Bouts americ. tuczatja frt 3.-, 4.- és frt 5.-. Női óvszerek: Hasse tanár-féle frt 2.-, Mensinga tanár-féle frt 2.50. dr. Earlet-féle frt 3.- darabonként. Ezen női óvszerek százszor is használhatók.

Hölgy szivacsok, valódi párisi, tuczonként frt 2.-, 3.-, 4.-, 5.- és frt 6.-
Diana öt havi kötő nőknek, legjobb a világon, drbjá frt 2.50.
Kimerítő árjegyzék zárt borítékban ingyen és bementve.
Megrendeléseket pontosan és diszkrétan eszközöl utánvét mellett vagy a pénz előleges beküldése után

J. REIF.
Bécs, Brandstätte 3.

1881-ben alapított hírneves higiéniai specialista cég.

ki e hirdetésre hivatkozik!

Gőz- és kádfürdő bérbeadás.

A bajai izr. hitközség, a tulajdonát képező, Baja város élénk forgalmu helyén fenálló

gőz- kád és zuhanyfürdőjét

fürdőbélőli lakással és kerttel együtt 6, esetleg 9 évre bérbeadja. A bérlet kezdete 1901. május 1-je.

Pályázni szándékozók tartoznak **500 koronát** akár készpénzben, akár óvadékképes értékpapirban a hitközségnek letenni.

Írásbeli pályázatok **folyo évi október hó 20-ik napjáig** a hitközség jegyzői hivatalában nyújtandók be. Az esetleges szóbeli tárgyalás a hitközségi előjáróság által **október 21-én délután 4 óraker** fog megtartatni.

A részletes feltételek a jegyzői hivatalban tudhatók meg és kívánatra írásbeli felvilágosítás is adatik.

Baja, 1900. augusztus hó 14-én.

A bajai izr. hitközség előjárósága.

Bérbe adó.

A fürdő és zseb-utczai 383számu

sarok bérházam

azonnal, vagy november 1-én beköltözhetéssel

bérbe adó.

LERNER ANTAL.

Le Griffon

valódi francia

szivarkapapir és küvely.

Kapható minden jobb kereskedésben.

M.K. EGYETEM VECYTANI INTÉZETE:

A KRISTÁLY

SZTLVKACSFÜRDŐI HEÇYIFORRÁS

IGEN TISZTA BICARBONAT

ÁSVÁNYVIZ

KAPHATÓ: FÜSZERKERESKEDÉSEKBEK, VENDÉGLÖKBEK ÉS MINDEN VASUTI ÉTKEZŐ KOCSIBAN.

Baján:

Stern Hugó, Drescher Gyula, Gludovác Ferencz utóda, Sarffenberger Lajos, Bruck Pál és Stampfl Jenő jól felszerelt fűszer-, csemege- és ásványviz kereskedésében.

100-300 frtig

havonta megkereshető bármily foglalkozásu egyének által biztos és becsületesen, tüke és risico nélkül, hatóságilag engedélyezett állampapírok és sorsjegyek eladásával az ország minden helyiségében.

Ajánlatok „könnyű kereset” ezimen:

SINGER GYULA

hirdetési irodájába, Budapest, VI. ker. Sziv-utca 56.